

Yksi kymmenestä sairastaa piilevää munuaistautia: Tunnetko riskisi?

Krooninen munuaistauti (KMT) on salakavala vaiva, joka yleistyy nopeasti maailmanlaajuisesti. Suomessa sen esiintyvyys vastaa länsimaiden keskiarvoa, koskettaen noin kymmentä prosenttia väestöstä. Silti tauti jää usein diagnosoimatta.

KMT kehittyy hitaasti, ja monet kantavat sitä tietämättään, sillä tauti on alkuvaiheissaan oireeton. Vasta myöhemmin oireet alkavat ilmetä, kun tauti etenee vaikeammaksi. Vuosittain jopa 5–10 miljoonaa ihmistä maailmassa menettää henkensä kroonisen munuaistaudin seurauksena, mikä tekee siitä merkittävän kansanterveydellisen haasteen.

KMT:n tavallisimmat syyt ovat diabetes ja verenpainetauti, jotka ovat länsimaissa yleisiä sairauksia. Ikääntyminen ja ylipaino myös lisäävät sairastumisriskiä. Tauti lisää merkittävästi kuolleisuutta sydän- ja verisuonitauteihin ja vaikuttaa niin potilaiden kuin heidän läheistensä elämänlaatuun.

– Munuaistaudin varhainen tunnistaminen on hyvinvointialueilla kustannuskysymys ja ihmisen kannalta oikea-aikaisen hoidon mahdollisuus. Jokainen varhainen diagnoosi vähentää kustannuksia pitkällä aikavälillä ja sairastunut pystyy sitoutumaan alusta alkaen hyvään omahoitoon, sanoo Munuais- ja maksaliiton toiminnanjohtaja **Sari Högström**.

Kroonisen munuaistaudin hoito ja seuranta kaipaavat lisäresursseja

Munuais- ja maksaliiton, Diabetesliiton, Apteekkariliiton ja Boehringer Ingelheimin **hyvinvointialuekyselyssä** yli puolet vastaajista koki, että resurssit kroonisen munuaistaudin tunnistamiseen ja seurantaan ovat riittämättömät ja apteekkien resursseja voisi hyödyntää hoidosta pudonneiden riskiryhmiin kuuluvien potilaiden tavoittamiseksi. Lievän ja keskivaikean munuaistaudin hoito toteutuu kohtalaisesti vain 42 %:n mielestä.

Virtsanäytteen avulla tehtävä munuaistaudin seulonta ei ole kattavaa; vain 39 % vastaajista arvioi näytteenoton toteutuvan hoitosuosituksen mukaisesti suurimmalta osalta potilaita. Verenpainetautipotilaiden seulonta jää usein vajaaksi.

Potilasjärjestöjen tunnettavuutta on lisättävä, sillä ne ovat keskeisiä tietoisuuden levittämisessä munuaistaudista, jonka kuolleisuus kasvaa globaalisti iästä riippumatta.

Kroonisen munuaistaudin kustannusvaikutukset yhteiskunnalle ovat huomattavat. Dialyysihoito yhdelle potilaalle maksaa vuosittain 50 000 euroa, ja Suomessa dialyysihoitoa saa noin 1900 potilasta.

KMT:n tunnistamiseen ja hoitoon liittyy Suomessa useita pullonkauloja eikä potilaita tunnisteta riittävän varhain.

- Munuaistautiin ei yleensä liity merkittäviä oireita ennen kuin tauti on edennyt vaikeaksi, joten munuaistautia tulee seuloa riskiryhmiin kuuluvilta potilailta. Taudin varhaisvaiheessa tehdyillä elintapamuutoksilla ja lääkehoidolla voidaan viivästyttää munuaiskorvaushoitoon päätymistä merkittävästi. Varhaisen kroonisen munuaistaudin tunnistamisen ja intervention

voidaankin olettaa olevan erittäin vaikuttavaa, toteaa nefrologian erikoislääkäri **Satu Mäkelä** Tampereen yliopistollisesta sairaalasta.

Diabeteslaaturekisterin raportin mukaan 49 %:lta Suomen tyypin 2 diabetespotilaista puuttuu tiedot virtsanäytteestä, mikä on huolestuttavaa, sillä virtsatesti on keskeinen KMT:n arvioinnissa ja diagnostiikassa. Tämä korostaa tarvetta parantaa munuaistautien tunnistamista ja diagnosointia Suomessa.

Kutsu keskusteluun ja toimiin

Kansainvälinen kroonisen munuaistaudin hoitosuositus KDIGO CKD päivitettiin alkuvuodesta 2024 – suosituksen mukaan tuoreimmat analyysit vuodelta 2023 puhuvat koko väestötason seulonnan puolesta. Tällöin ei enää olisi tarpeen valikoida seulottavaksi jatkuvasti muuttuvaa riskiryhmien joukkoa. Noin 80 % hyvinvointialueiden valtion SOTE-rahoituksesta määräytyy SOTE-palvelutarpeen perusteella. Siinä sairastavuus ja tiettyjen sairausluokkien esiintyvyys ovat keskeisiä, ja korkein painokerroin on munuaisten vajaatoiminnalla. Diagnoosien kirjaamisen epätarkkuudet ja alueelliset vaihtelut voivat aiheuttaa haasteita rahoituksen oikeudenmukaiselle jakamiselle.

SuomiAreenassa Munuais- ja maksaliitto, Apteekkariliitto ja Boehringer Ingelheim kutsuvat koolle paneelikeskustelun, jossa asiantuntijat valaisevat kroonisen munuaistaudin olemusta. Keskustelussa tarjotaan ratkaisuja jopa piileväksi epidemiaksi kuvatun ilmiön pysäyttämiseksi.

Paneelikeskustelun tavoite on herättää laajempaa yhteiskunnallista keskustelua ja kannustaa suomalaisia tarkistuttamaan munuaisarvonsa ajoissa. Varhainen tunnistaminen ja hoito voivat merkittävästi vähentää niin sydän- ja verisuonitapahtumien riskiä kuin tarjota lisää terveitä elinvuosia.

Tervetuloa keskustelemaan ja löytämään ratkaisuja KMT:n pysäyttämiseksi SuomiAreenaan – yhdessä voimme vaikuttaa terveytemme puolesta.

Mediayhteydet ja lisätiedot:

Munuais- ja maksaliitto: sari.hogstrom@muma.fi (+358 50 536 7258)

Munuais- ja maksaliitto: maarit.heinimaki@muma.fi (+358 50 3626 470)

Nefrologi Satu Mäkelä: satu.m.makela@pirha.fi (+358 40 546 0923)

Boehringer Ingelheim: jarmo.kaukua@boehringer-ingelheim.com (+358 40 455 3868)

Päivämäärä ja aika: **25.6.2024 klo 16.00–16.45**

Paikka: **SuomiAreena, Raatihuoneenpuiston lava, Teatterikatu 7**